

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

22 декември 2022 година*

„Преюдициално запитване — Социална политика — Опазване на безопасността и здравето на работниците — Директива 90/270/ЕИО — Член 9, параграф 3 — Работа с екранно оборудване — Защита на очите и зрението на работниците — Специални коригиращи средства — Очила — Закупуване от работника — Условия за поемането на разходите от работодателя“

По дело C-392/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Curtea de Apel Cluj (Апелативен съд Клуж, Румъния) с акт от 12 април 2021 г., постъпил в Съда на 24 юни 2021 г., в рамките на производство по дело

TJ

срещу

Inspectoratul General pentru Imigrări,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: А. Prechal, председател на състава, М. L. Arastey Sahún (докладчик), F. Biltgen, N. Wahl и J. Passer, съдии,

генерален адвокат: Т. Ђарета,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за TJ, от I. Kis, адвокат,
- за Inspectoratul General pentru Imigrări, от М.-G. Crețu, С. Vasilache и S.-I. Voicu, в качеството на представители,
- за румънското правителство, от Е. Gane, в качеството на представител, подпомагана от L. Bațagoi, съветник,

* Език на производството: румънски.

- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от P. Garofoli, avvocato dello Stato,
- за Европейската комисия, от A. Armenia и D. Recchia, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 юли 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 9 от Директива 90/270/ЕИО на Съвета от 29 май 1990 година относно минималните изисквания за безопасни и здравословни условия на труд при работа с екранно оборудване (пета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 87/391/ЕИО) (ОВ L 156, 1990 г., стр. 14; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 2, стр. 130).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между ТЈ и Inspectoratul General pentru Imigrări (общ инспекторат по имиграция, Румъния) (наричан по-нататък „общият инспекторат“) относно отхвърлянето от този инспекторат на искането на ТЈ за възстановяване на разходите, свързани със закупуването на очила.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 89/391/ЕИО

- 3 Съгласно член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 година за въвеждане на мерки за насърчване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място (ОВ L 183, 1989 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 2, стр. 88), изменена с Регламент (ЕО) № 1137/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. (ОВ L 311, 2008 г., стр. 1):

„1. Съветът, по предложение на Комисията на основание член [153 ДФЕС], приема специални директиви, *inter alia*, в областите, изброени в приложението“.

Директива 90/270

- 4 Четвърто съображение от Директива 90/270 гласи:

„като има предвид, че спазването на минималните изисквания за осигуряване на по-добра безопасност на работните места с екрани е от съществено значение за гарантиране на безопасността и здравето на работниците“.

5 Член 1 („Предмет“) от тази директива предвижда в параграф 1:

„Настоящата директива, която е петата специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО, определя минимални изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при работа с екранно оборудване, съгласно определението в член 2“.

6 Съгласно член 9 („Защита на очите и зрението на работниците“) от посочената директива:

„1. Работниците имат право на подходящи прегледи на очите и зрението, които се извършват от лице с необходимата квалификация:

- преди започване на работа с екран,
- след това периодично, и
- при настъпването на проблеми със зрението, които могат да се дължат на работа с екран.

2. Работниците имат право на офталмологичен преглед, ако резултатите от посочения в параграф 1 преглед показват такава необходимост.

3. Ако резултатите от посочения в параграф 1 преглед или посочения в параграф 2 преглед показват, че е необходимо, и ако не могат да се използват нормални средства за коригиране, на работниците се осигуряват специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа.

4. Предприетите мерки съгласно настоящия член при никакви обстоятелства не водят до допълнителни финансови разходи за работниците.

5. Защитата на очите и зрението на работниците може да се осигурява като част от национална система за здравеопазване“.

Румънското право

7 Член 7, буква i) от Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice (Рамков закон № 153/2017 за възнаграждението на персонала, изплащано от обществени фондове) от 28 юни 2017 г. (Monitorul Oficial al României, част I, № 492 от 28 юни 2017 г.) предвижда:

„По смисъла на този закон:

[...]

i) „Добавка“ е компонент от месечната заплата/месечното възнаграждение, определен като процент от основната работна заплата, от трудовото възнаграждение или от допълнителното заплащане за клас „прослужено време“, при определените от закона условия, на всяка категория персонал“.

8 Член 12 от глава II („Професионална група за функциите, за които е предвидена бюджетна позиция „Отбрана, обществен ред и национална сигурност“) от приложение VI към този закон предвижда:

„[...]

2. Военнослужещите, полицаите, държавните служители със специален статут от наказателно-изпълнителните органи и цивилният персонал имат право, в зависимост от техните условия на труд, на следните добавки:

[...]

b) за тежки условия на труд — добавка, която може да достигне до 15 % от основната работна заплата/основното възнаграждение, съобразно времето на труд, положен на съответните места на труд,

[...]

3. Местата, условията на труд и дейностите, както и съответните проценти се определят със заповед на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити, в рамките на разпоредбите на наредбата, приета в приложение на този закон, въз основа на доклади за определяне или експертни доклади, съставени от оправомощените за целта органи“.

9 Съгласно член 12 от Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare (Решение на Министерския съвет № 1028/2006 за минималните изисквания за безопасни и здравословни условия на труд при работа с екранно оборудване) от 9 август 2006 г. (Monitorul Oficial al României, част I, № 710 от 18 август 2006 г.):

„Работниците имат право на подходящи прегледи на очите и зрението, които се извършват от лице с необходимата квалификация:

a) преди започване на работа с екранно оборудване, при медицинския преглед при наемане на работа;

b) след това периодично;

c) при настъпването на проблеми със зрението, които могат да се дължат на работата с екранно оборудване“.

10 Член 13 от Решение на Министерския съвет № 1028/2006 гласи:

„Работниците имат право на офталмологичен преглед, ако резултатите от посочения в член 12 преглед показват такава необходимост“.

11 Съгласно член 14 от Решение на Министерския съвет № 1028/2006:

„Ако резултатите от посочения в член 12 преглед или посочения в член 13 преглед показват, че е необходимо, но не могат да се използват нормални средства за коригиране, на работниците се осигуряват специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа“.

- 12 Член 15 от Решение на Министерския съвет № 1028/2006 предвижда:
„Предприетите мерки съгласно членове 12—14 при никакви обстоятелства не водят до допълнителни финансови разходи за работниците“.
- 13 Член 16 от Решение на Министерския съвет № 1028/2006 гласи:
„Защитата на очите и зрението на работниците може да бъде осигурена, що се отнася до съответните разходи, в рамките на националната система за здравеопазване съгласно действащата правна уредба“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 14 ТЈ е служител на общия инспекторат към имиграционната служба на окръг Клуж (Румъния). Той работи с екранно оборудване.
- 15 ТЈ твърди, че работата пред екран, както и други рискови фактори, като мигащо осветление, липсата на естествена светлина и прекомерното невропсихологично напрежение, са довели до силно влошаване на зрението му. Ето защо по препоръка на лекар специалист той трябвало да смени диоптричните си очила, за да коригира намалената острота на своето зрение.
- 16 Като твърди, че румънската национална здравноосигурителна система не предвижда възстановяване на сумата от 2629 румънски леи (RON) (около 530 EUR), представляваща равностойността на разходите за диоптрични очила, т.е. разходите за стъкла, монтаж и труд, ТЈ подава искане до общия инспекторат да му възстанови тази сума. Искането му е отхвърлено.
- 17 Впоследствие ТЈ подава жалба до Tribunalul Cluj (Окръжен съд Клуж, Румъния), с която иска да се осъди общият инспекторат да му заплати посочената сума. Тази юрисдикция отхвърля жалбата по съображение, че не са изпълнени условията, за да се пристъпи към поисканото възстановяване, защото според нея член 14 от Решение на Министерския съвет № 1028/2006 дава право не на възстановяване на разходите за специално коригиращо средство, а само на предоставянето на разположение на такова средство, ако използването му бъде сметено за необходимо.
- 18 ТЈ обжалва това решение пред Curtea de Apel Cluj (Апелативен съд Клуж, Румъния), запитващата юрисдикция, като иска то да бъде отменено и спорът да бъде пререшен по същество.
- 19 Запитващата юрисдикция счита, че за да се произнесе по спора пред нея, е необходимо да се разтълкува понятието „специални коригиращи средства“, което се намира в член 9, параграф 3 от Директива 90/270 и за което там няма определение. Според тази юрисдикция посоченото понятие трябва да се тълкува в смисъл, че включва диоптричните очила, доколкото такива са необходими на служителя, чието зрение е влошено поради неговите условия на труд.
- 20 Запитващата юрисдикция също така се пита дали със специалните коригиращи средства, посочени в член 9, параграф 3, се имат предвид средства, използвани само на работното място, или могат да се имат предвид и средства, които е възможно да се използват извън

работното място. В тази насока тя е склонна да приеме, че за да се прецени дали тази разпоредба е приложима, релевантно е единствено използването на специално коригиращо средство на работното място, като е без значение дали такова средство се използва и извън работното място.

21. Що се отнася до условията за предоставяне на специалните коригиращи средства, запитващата юрисдикция поддържа, че макар в Директива 90/270 наистина изрично да се говори само за предоставянето от работодателя на тези средства, би се постигнал сходен резултат, ако работодателят възстанови на служителя разхода за закупуване на такова средство. Според нея подобно разрешение има и предимството, че позволява на служителя да вземе своевременно необходимите мерки за коригиране на зрението си.
22. Накрая, посочената юрисдикция иска да се установи дали задължението за предоставяне на разположение на служителите, които имат нужда от специални коригиращи средства, е изпълнено с предоставянето на добавка към заплатите, изплащана за наличието на тежки условия на труд.
23. При тези обстоятелства Curtea de Apel Cluj (Апелативен съд Клуж) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
  1. Трябва ли изразът „специални коригиращи средства“, посочен в член 9 от [Директива 90/270], да се тълкува в смисъл, че не може да обхваща диоптричните очила?
  2. Следва ли под израза „специални коригиращи средства“, посочен в член 9 от [Директива 90/270], да се разбира единствено средство, което се използва само на работното място и/или при изпълнение на работните задължения?
  3. Обхваща ли задължението за предоставяне на специално коригиращо средство, предвидено в член 9 от [Директива 90/270], само закупуване на средството от работодателя, или може да се тълкува разширително, тоест да включва и хипотезата, при която работодателят поема необходимите разходи, направени от работника, за да се снабди със средството?
  4. Съвместимо ли е с член 9 от [Директива 90/270] покриването на тези разходи от работодателя под формата на обща добавка към заплатата, изплащана постоянно под формата на „добавка за тежки условия на труд“?

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

24. Общият инспекторат оспорва допустимостта на втория, третия и четвъртия въпрос, тъй като правилното прилагане на правото на Съюза било толкова очевидно, че не оставяло място за никакво разумно съмнение.
25. В тази насока следва да се припомни, че видно от постоянната практика на Съда, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе,

така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом като тези въпроси се отнасят до тълкуването или валидността на норма от правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе. Оттук следва, че поставените от националните юрисдикции въпроси се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е видно, че исканото тълкуване няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, ако проблемът е от хипотетично естество или още ако Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на посочените въпроси (решение от 24 февруари 2022 г., Вива Телеком България, C-257/20, EU:C:2022:125, т. 41 и цитираната съдебна практика).

- 26 В случая досежно твърдяната яснота на разпоредбите на Директива 90/270, които са предмет на втори, трети и четвърти въпрос, следва да се подчертае, че по никакъв начин не е забранено националната юрисдикция да постави на Съда преюдициални въпроси, отговорът на които по мнението на някоя от страните по главното производство не оставя място за никакво разумно съмнение. Ето защо, дори да се предположи, че това е така, съдържащото такива въпроси преюдициално запитване все пак не става недопустимо (решение от 24 февруари 2022 г., Вива Телеком България, C-257/20, EU:C:2022:125, т. 42 и цитираната съдебна практика).
- 27 Следователно вторият, третият и четвъртият въпрос са допустими.

По първия и втория въпрос

- 28 С първия и втория си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 9, параграф 3 от Директива 90/270 трябва да се тълкува в смисъл, че „специалните коригиращи средства“ по смисъла на тази разпоредба включват диоптричните очила и освен това дали такива средства са използваните изключително в рамките на работните задължения.
- 29 Съгласно член 9, параграф 3 от Директива 90/270, ако резултатите от подходящия преглед на очите и зрението, посочен в член 9, параграф 1 от тази директива, или от посочения в член 9, параграф 2 от нея офталмологичен преглед показват, че е необходимо, и ако не могат да се използват нормални коригиращи средства, на работниците се осигуряват специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа.
- 30 Следва да се констатира, че в Директива 90/270 няма определение на термина „специални коригиращи средства“ в член 9, параграф 3 от нея.
- 31 В съответствие с постоянната практика на Съда, за да се тълкува определена разпоредба от правото на Съюза, трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ, както и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 24 февруари 2022 г., Airhelp (Закъснение на полета след премаршрутиране), C-451/20, EU:C:2022:123, т. 22 и цитираната съдебна практика).
- 32 На първо място, важно е да се подчертае, че Директива 90/270 — видно от заглавието ѝ — е приета като пета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391, която от своя страна е приета на основание член 118а от Договора за ЕИО (понастоящем след изменението член 153 ДФЕС) с цел да се насърчи подобряването на безопасните и здравословни условия на труд на работниците.

- 33 На второ място, от заглавието и от член 1 от Директива 90/270 следва, че целта ѝ е да определи минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при работа с екранно оборудване. Освен това съгласно пето съображение от нея спазването на минималните изисквания за осигуряване на по-добра безопасност на работните места с екрани е от съществено значение за гарантиране на безопасността и здравето на работниците.
- 34 На трето и последно място, уместно е да се отбележи, че член 9 от Директива 90/270 е конкретен израз на целта ѝ, що се отнася до изискването за защита на очите и зрението на работниците, и по-специално правото им да получат специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа, ако резултатите от посочения в член 9, параграф 1 преглед или в член 9, параграф 2 преглед показват, че тези средства са необходими.
- 35 В тази насока следва да се подчертае, че член 9, параграф 3 от Директива 90/270 прави разграничение между, от една страна, „нормални коригиращи средства“ и от друга, „специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа“, а именно работата с екранно оборудване.
- 36 По отношение, на първо място, на понятието „коригиращи средства“ по смисъла на член 9, параграф 3 от Директива 90/270 следва да се констатира, че този термин заменя термина „очила“ в член 9, втора алинея от предложението за Директива на Съвета относно минималните изисквания за безопасни и здравословни условия на труд при работа с екранно оборудване (ОВ С 113, 1988 г., стр. 7). Така, от подготвителните работи по Директива 90/270 следва, че „коригиращите средства“ по смисъла на член 9, параграф 3 от нея трябва да се разбират в широк смисъл, тоест че те визират не само очила, но и други видове средства, които могат да коригират или предотвратят проблеми със зрението.
- 37 Досежно, на второ място, понятието „нормални коригиращи средства“ по смисъла на член 9, параграф 3 от цитираната директива, отнасящи се до коригиращи средства, с които не могат да бъдат коригирани проблемите със зрението, установени с прегледите по член 9, параграфи 1 и 2, следва да се приеме — както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 30 от заключението си — че с тях се имат предвид средствата, които се носят извън работното място, и следователно не са непременно свързани с условията на труд. Следователно тези средства не служат за коригиране на проблеми със зрението във връзка с работата и е възможно да нямат специална връзка с работата с екранно оборудване.
- 38 По отношение, на трето място, на понятието „специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа“, по смисъла на член 9, параграф 3 от Директива 90/270, следва да се припомни, от една страна, че на работниците се осигуряват такива коригиращи средства, ако за коригирането на проблемите със зрението, установени при прегледите по член 9, параграфи 1 и 2, не могат да се използват нормални коригиращи средства. Ето защо специалното коригиращо средство непременно трябва да е насочено към коригирането или предотвратяването на проблеми със зрението, каквито нормалното коригиращо средство няма как да коригира или предотврати.
- 39 От друга страна, за да бъде специално, коригиращото средство трябва да има връзка с работата с екранно оборудване, доколкото служи за коригиране или за предотвратяване на проблеми със зрението, свързани конкретно с такава работа и установени при прегледите, предвидени в член 9, параграфи 1 и 2 от тази директива.

- 40 Действително, в тази насока от решение от 24 октомври 2002 г., Комисия/Италия (C-455/00, EU:C:2002:612, т. 28) следва, че „специалните коригиращи средства“, предвидени в член 9, параграф 3 от Директива 90/270, се отнасят до коригирането на „вече налично увреждане“.
- 41 Както обаче по същество отбелязва генералният адвокат в точка 37 от заключението си, от цитираното в предходната точка решение няма как — в унисон с поддържаното от жалбоподателя в главното производство и от Комисията в отговор на писмен въпрос на Съда — да се заключи, че посоченото „увреждане“ трябва да е било причинено от работата с екранно оборудване. Действително, за да възникне право на получаване на специално коригиращо устройство съгласно член 9, параграф 3 от Директива 90/270, трябва при посочените в член 9, параграфи 1 и 2 от нея прегледи да са установени проблеми със зрението, но не работата с екранно оборудване трябва непременно да е причината за тези проблеми.
- 42 Всъщност от член 9, параграф 1, първо тире от Директива 90/270 по-конкретно следва, че прегледът по този параграф може да се извърши, преди да започне работата с екранно оборудване, което означава, че проблемите със зрението, вследствие на които даден служител има право на специално коригиращо средство съгласно член 9, параграф 3 от споменатата директива, не трябва непременно да са причинени от работата с екранно оборудване.
- 43 С оглед на тези съображения се налага изводът — както по същество подчертава генералният адвокат в точка 39 от заключението си — че член 9 от Директива 90/270 няма как да се тълкува в смисъл, че изисква причинно-следствена връзка между работата с екранно оборудване и възникването на евентуални проблеми със зрението, защото всяко от трите тирета на член 9, параграф 1 от тази директива може да доведе до предоставянето на специални коригиращи средства съгласно член 9, параграф 3 от нея.
- 44 Следователно специалните коригиращи средства по смисъла на последната разпоредба се отнасят до коригирането или предотвратяването на проблеми със зрението във връзка с работа, която включва екранно оборудване.
- 45 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че жалбоподателят в главното производство е изпълнявал функциите си в общия инспекторат, като е работил с екранно оборудване. Той твърди, че тъй като работил на мигащо осветление, при липса на естествена светлина и при прекомерно невропсихологично напрежение, зрението му силно се влошило, поради което лекарят специалист му предписал да смени диоптричните очила, и по-специално коригиращите стъкла.
- 46 Въпреки че не Съдът, сезиран с преюдициално запитване, а запитващата юрисдикция трябва да се произнесе по въпроса дали диоптричните очила, във връзка с които жалбоподателят иска възстановяване, трябва да се квалифицират като „специални коригиращи средства“ по смисъла на член 9, параграф 3 от Директива 90/270, следва все пак да се отбележи, от една страна, че поради силното влошаване на зрението си жалбоподателят в главното производство е бил на офталмологичен преглед, който е извършен от лекар специалист и изглежда, съответства на прегледите по член 9, параграфи 1 и 2 по Директива 90/270.

- 47 От друга страна фактът, че този лекар специалист препоръчва на жалбоподателя в главното производство да смени диоптричните си очила, и по-специално коригиращите стъкла, за да се коригира силното влошаване на зрението му, изглежда, също показва, че старите му коригиращи стъкла не могат повече да се използват за работа с екранно оборудване по-специално заради проблеми с остротата на зрението, диагностицирани при заинтересованото лице. Запитващата юрисдикция обаче трябва да провери дали съответните диоптрични очила реално служат да се коригират проблеми със зрението, свързани с работата му, а не общи проблеми със зрението, които не са непременно свързани с условията на труд.
- 48 Освен това обстоятелството, че по силата на член 9, параграф 3 от Директива 90/270 „специалните коригиращи средства“ по смисъла на тази разпоредба трябва да бъдат „подходящи за съответната работа“, не може да означава, че те трябва да се използват изключително на работното място или при изпълнението на работни задължения, тъй като посочената разпоредба не предвижда никакво ограничение за използването на въпросните средства.
- 49 С оглед на изложеното дотук на първия и втория въпрос следва да се отговори, че член 9, параграф 3 от Директива 90/270 трябва да се тълкува в смисъл, че предвидените в тази разпоредба „специални коригиращи средства“ включват диоптричните очила, с които трябва конкретно да се коригират и предотвратят проблеми със зрението във връзка с работа, при която се използва екранно оборудване. Освен това тези „специални коригиращи средства“ не се свеждат до средствата, използвани изключително в рамките на работните задължения.

По третия и четвъртия въпрос

- 50 С третия и четвъртия си въпрос, които също следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 9, параграфи 3 и 4 от Директива 90/270 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в тази разпоредба задължение, възложено на работодателя, да се предостави специално коригиращо средство на съответните работници, може да бъде изпълнено или с директното предоставяне на това средство на работника, или с възстановяването на необходимите разходи, направени от последния, или пък с изплащането на работника на обща добавка към възнаграждението.
- 51 Видно от точка 29 от настоящото решение, съгласно член 9, параграф 3 от Директива 90/270, ако резултатите от прегледите по член 9, параграфи 1 и 2 от нея показват, че е необходимо, и ако не могат да се използват нормални коригиращи средства, на работниците се осигуряват специални коригиращи средства, които са подходящи за съответната работа.
- 52 Ето защо се налага изводът, че макар цитираната разпоредба да налага на работодателя задължение, с което трябва да се гарантира, че на съответните работници при необходимост се осигурява специално коригиращо средство, начинът, по който работодателят е длъжен да изпълни посоченото задължение, не следва от текста на член 9 от Директива 90/270.
- 53 Трябва обаче да се отбележи, от една страна, че съгласно член 1, параграф 1 от Директива 90/270, припомнен в точка 33 от настоящото решение, тя определя само минимални изисквания.

- 54 От друга страна, възстановяването от работодателя на разходите за закупуване на специално коригиращо средство е в съответствие с целта на Директива 90/270, доколкото гарантира по-високо равнище на опазване на безопасността и здравето на работниците.
- 55 Освен това изразът в член 9, параграф 3 от Директива 90/270 „се осигуряват“, разглеждан през призмата на член 9, параграф 4, съгласно който „предприетите мерки съгласно [член 9] при никакви обстоятелства не водят до допълнителни финансови разходи за работниците“, не е пречка националното право да предвиди възможност за работника да поиска, вместо пряко да получи от своя работодател специално коригиращо средство, да поеме авансово разходите за това средство и впоследствие те да му бъдат възстановени от работодателя.
- 56 Следователно целта на член 9, параграфи 3 и 4 от Директива 90/270, доколкото с него трябва да се гарантира, че в случай на необходимост работниците получават без никаква финансова тежест специални коригиращи средства, може да бъде постигната или пряко, чрез предоставянето от работодателя на такова средство на съответния работник, или косвено, чрез възстановяването от работодателя на разходите за това средство.
- 57 Предвид на тези съображения следва да се приеме и че член 9, параграф 3 от Директива 90/270 по принцип допуска националното право да предвиди, че изискваното от същата разпоредба предоставяне от работодателя на специални коригиращи средства на съответните работници да се материализира чрез добавка, която позволява на работника сам да закупи такова средство.
- 58 Уместно е обаче да се подчертае, че подобна добавка непременно трябва да покрива разходите, които съответният работник е направил авансово конкретно за закупуването на специално коригиращо средство по член 9, параграф 3 от Директива 90/270.
- 59 Следователно — което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция — с обща добавка към възнаграждението, превеждана постоянно заради тежки условия на труд, като разглежданата в главното производство, изглежда, не се изпълняват задълженията, възложени на работодателя с член 9, параграф 3, доколкото тази добавка, изглежда, не е предвидена да покрие разходите, авансово направени от съответния работник за целите на такова закупуване.
- 60 С оглед на изложеното дотук на третия и четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 9, параграфи 3 и 4 от Директива 90/270 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в тази разпоредба задължение, възложено на работодателя, да се предостави специално коригиращо средство на съответните работници, може да бъде изпълнено или с директното предоставяне от работодателя на това средство, или с възстановяването на необходимите разходи, направени от работника, но не и с изплащането на работника на обща добавка към възнаграждението.

По съдебните разноски

- 61 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 9, параграф 3 от Директива 90/270/ЕИО на Съвета от 29 май 1990 година относно минималните изисквания за безопасни и здравословни условия на труд при работа с екранно оборудване (пета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 87/391/ЕИО)

трябва да се тълкува в смисъл, че:

предвидените в тази разпоредба „специални коригиращи средства“ включват диоптричните очила, с които трябва конкретно да се коригират и предотвратят проблеми със зрението във връзка с работа, при която се използва екранно оборудване. Освен това тези „специални коригиращи средства“ не се свеждат до средствата, използвани изключително в рамките на работните задължения.

- 2) Член 9, параграфи 3 и 4 от Директива 90/270

трябва да се тълкува в смисъл, че:

предвиденото в тази разпоредба задължение, възложено на работодателя, да се предостави специално коригиращо средство на съответните работници, може да бъде изпълнено или с директното предоставяне от работодателя на това средство, или с възстановяването на необходимите разходи, направени от работника, но не и с изплащането на работника на обща добавка към възнаграждението.

Подписи